

Gegroeide en gemaakte vormen

De kinderen leren over samenhang tussen natuur en cultuur

Een mooie tuin, 9 jaar

onderwerp

een mooie tuin

techniek

kleurpotloden,
zoekertje, karton,
kruk

formaat

± 25 × 32 cm
of kleiner

onderwerp

vaas met bloemen

techniek

kleurpotloden

formaat

± 25 × 32 cm

Toelichting

In deze aan elkaar gekoppelde opdrachten zoeken we naar echte of schijnbare tegenstellingen tussen cultuur en natuur. Onder cultuur verstaan we meestal dingen die door de mens gemaakt zijn of door de mens beïnvloed worden, terwijl we onder natuur meestal verstaan alles wat groeit en bloeit. Voor de kinderen is het al een (eenvoudige) tegenstelling wanneer eerst buiten een tuin of park wordt getekend, om daarna in de klas een simpel plantje te kiezen. Een onderwerp als de tuin kan echter al moeilijk genoeg zijn. Bijvoorbeeld de verschillen in bomen of struiken, ruimtelijke werking of kleuren. Maar het kan vooral moeilijk worden als we er te lang over nadenken. In de tuin wordt de natuur mogelijk gemaakt, maar tegelijkertijd ook ingeperkt. Zo zijn er klimplanten aan een pergola, maar ook de gesnoeide rozenstruiken of de in een bepaalde vorm geknipte haag. Veel ingrepen van de mens beïnvloeden de natuur zonder dat we het nog in de gaten hebben. Zo denken we over de vrije en ongerepte natuur, terwijl er maar weinig natuur zonder menselijke bemoeienis is overgebleven. De opdrachten moeten voor de kinderen hanteerbaar blijven en dat lukt alleen bij duidelijke onderwerpen. We kiezen daarom een park of grote tuin, waar de natuur nog haar gang kan gaan, tegenover een bloesentak in een potje of een vaas met bloemen. De aandacht moet blijven uitgaan naar wat er te zien is en hoe het een en ander op papier gaat komen. Als de twee tekeningen klaar zijn worden ze met elkaar vergeleken en worden de thema's op tegenstellingen doorgesproken.

Begeleiding bij de tuin

Op de gebruikelijke wijze bespreken we met de kinderen dat we buiten gaan tekenen. Het thema wordt kort toegelicht op verschillen in vorm en kleur. We benadrukken dat we eerst een keuze moeten maken door een zoekertje. Hierdoor zullen veel vormen worden afgesneden. Ter plekke maken de kinderen een schetsje met potlood; daarna gaan ze snel verder met de kleurpotloden. We maken eerst kleurnotities; dat wil zeggen dat de belangrijkste stukken van de tekening snel en dun een kleur krijgen zoals die wordt waargenomen. We kunnen stimuleren dat de verschillen in de natuur met verschillende arceringen worden uitgebeeld. De tekening kan eventueel in de klas worden afgemaakt zoals uit de illustraties blijkt, uiteraard zonder dat er dingen worden bijverzonnen.

Begeleiding bij de vaas

De klas verdelen we in groepjes van vier. Per groepje geven we een plantje in een pot, een bloesemtak of een vaas met bloemen. Eerst kijken we weer door het zoekertje. Daarna gaan we schetsen en uitwerken op de gebruikelijke manier; dus ook grote aandacht voor de afwerking. Zijn beide opdrachten klaar dan wordt bekeken op welke wijze de mensenhand zichtbaar is. Uiteraard wordt ook geëvalueerd hoe er getekend is: voorgrond en achtergrond (horizon), grootteverschillen, natuurlijke kleuren. We kijken zorgvuldig wie er door de schaduw te tekenen de lichtval heeft kunnen laten zien.

Vaas met bloemen, 7 jaar